

Naročnina
za državo SHS:
do preklica:
a) po pošti mesečno Din 14
b) dostavljen na dom
mesečno 12
za inozemstvo:
mesečno Din 23
Sobolna izdaja:
v Jugoslaviji Din 20
v inozemstvu 40
Mesečna priloga: Vestnik SHS

SLOVENE

Cene inzeratov:
Anestolpna petna vrsta mal
oglasni po Din. 1.— in Din. 1.50,
voliki oglasni nad 45 dni vi-
šnje po Din. 2.—, polna in-
ter po Din. 3.—.
Pri večjem naročilu popust.
Izhaja vsak dan izvenredni
redovniška in števila po pravi-
niku ob 5. uri zjutraj.
Peščina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Recepti se ne vračajo; nevrnjenih pism se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprava. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun politne hran.
Ljubljanske št. 850 na naročnike iz št. 349 na oglaš.
zagreb 39.071, sarajev. 7683, praško in dunaj. 24.787.

»Mir!«

Štiri leta po pariškem miru se Evropa nahaja zopet v precej kritičnem zunanjepolitičnem položaju.

Nemčija je bila po verzajskem miru naložena vojna odškodnina, ki naj bi v prvi vrsti šla za vpostavitve porušenih krajev. Dasi teče od tega že četrto leto, ti kraji še danes niso skoro ničesar prejeli. Nemčija je nekaj časa plačevala svoje obroke, ki pa so komaj zadostovali za to, da se zamaše najbolj zijačoče razpoke v francoskem državnem proračunu. Zdaj pa Nemčija ne plačuje ničesar več, bodisi da ne more ali da neče.

Anglija se je glede tega vprašanja ves čas dvoumno obnašala. Ona je očito kazala, da ji ni veliko mar zato, ali se izterja iz Nemčije vojna odškodnina ali ne, dasi ima tudi ona od tega dobiti svoj delež. Anglija je namreč itak desetkrat odplačana z nemškimi kolonijami. Tudi se boji, da se ne bi Francija na račun Nemčije preveč okrepila in jo je zato v tem vprašanju vedno le bolj platonično podpirala.

Tudi vedenje Amerike ni ravno idealno. Ona bi lahko vse vprašanje rešila z eno potezo, če bi namreč odpustila ali vsaj znatno znižala velikanski dolg, ki ga imajo pri njej zavezniki. Do take samoodpovedi pa se ameriški milijarderji ne morejo povzpeti, dasi bi od tega ne imeli nobene škode, ampak velik dobiček, ki bi bil naravna posledica gospodarske povzdige cele Evrope. Zdi se, kakor da bi bilo Amerikancem prav, če Evropa propade.

Poincaré je bil predlagal, naj vsaj Anglija odpusti Franciji medvojne dolge. Toda Anglija ne samo da tega neče, ona je Francoze in tudi Italijane iznenadila z ne baš prijetno novico, da nekaj tega dolga res rada odpiše, toda na račun eno in pol milijarde znašajočega zlatega zaklada, ki sta ga bili ti dve državi deponirali med vojno v londonski državni blagajni in ki so ga Angliji že pripravili za municijo, kupljeno v Ameriki!

Francoska vlada je zdaj posegla po davnej napovedanem represivnem sredstvu polasčenja realnih nemških zastavnin in alžirski in senegalski vojaki že marširajo proti Essenu.

Vsi se zdaj povprašujejo, kaj bo storila Nemčija? Če se uresničijo razne napovedbe, prekine vsak stik s Francijo, Belgijo in Italijo ter izjavi, da se po zasedbi Ruhrja, ki jo smatra za kršitev verzajske mirovne pogodbe, ne smatra več v nobenem oziru vezano na to pogodbo. Vendar pa je še vprašanje, ali se nemška vlada res odloči za tak korak.

So pa drugi vznemirjajoči znaki in to je predvsem čudovito soglasje med nemško, rusko in turško politiko. Čičerin je nedavno izročil v Lozani spomenico, v kateri se izrecno piše, da Rusija ne prizna ne verzajske, ne senžermenske, ne nejlske, ne trianonske pogodbe. Turčija noče v Lozani do danes pristati na predloge zaveznikov glede Carigrada, Dardanel in Mosula in nekaj verjetnosti je, da se tudi ta konferenca brez uspeha razide. Znani Buharin je na IV. kongresu tretje internacionale decembra meseca v Moskvi dejal, da je dolžnost vsakega »sodrug«, da se udeleži vojne v slučaju, ako bi komunistična država korakala skupno s kakšno buržoazno državo. »Sodrug« so dobro razumeli, kaj je Buharin s tem mislil...

Kljub temu presojaajo velike sile antante položaj še vedno precej mirno. Seveda, če bi izbruhnil kak resen konflikt, bodo vse nasledstvene države vanj potegnene, četudi bi same ne hotele. Tega ni treba še dokazovati. Pač pa je treba vodivne državnike opozoriti, da vsak najmanjši nasilni korak ali konflikt ali celo provokacija kjerkoli v Evropi v sedanjem momentu ne bi nič drugega pomenil nego signal za vseobčo svetovno vojno. Ako se, kakor se čuje, Grčija misli res s Turčijo začeti zopet na balkanskih tleh vojevati, imamo v kratkem ne samo balkanski, ampak s v e t o v n i požar! Dolžnost držav velike in male antante je, da se medseboj sporazumejo in iščejo za vsako ceno mirnega izhoda iz tega položaja,

ker ni nobenega dvoma, da narodi ne žele vojske, ampak pravične rešitve vprašanj, ki na njih teže. Tudi Rusija ne želi vojske, ker ima rešiti težke gospodarske probleme kot posledico svetovne vojske in notranjih preobratov. Miren izhod je mogoč, če je kolikaj dobre volje pri diplomatih. Abstinencia pa, kakor jo tira Amerika, je največje moralne obsodbe vredna. Ona se je tudi svetovne vojne udeležila in je zato moralno odgovorna tudi za to, da se položaj po vojni pametno uredi. Kot upnik celega

sveta lahko z enim odločnim ukrepom prepreči konflikt, ki bo sicer tudi njo zajel in razrahljal vse temelje današnje civilizacije ter gospodarskega življenja! Kajti svetovna vojska danes bi ne ostala samo vojska, temveč se izpremenila v neusmiljeno klanje vseh proti vsem.

To naj imajo vsi pred očmi, ki bi morebiti hoteli lahkomišljeno izzvati kakšno avanturo, računajoč na to, da ostane omejena. Nikarte misliti kaj takega! Zato mir, mir in še enkrat mir!

Okupacija ruhrskega ozemlja.

ZASEDBA ODGOĐENA ZA 24 UR.

Pariz, 10. jan. (Izv.) Vkorakanje francoskih in belgijskih čet v ruhrsko ozemlje, ki bi se imelo izvršiti danes, je bilo odgođeno za 24 ur. Poincaré je hotel prej obvestiti o francoskih namerah nemško vlado z noto, ki jo je danes odposlal in o čemer je tudi obvestil zavezniške vlade.

Pariz, 10. jan. (Izv.) Agence Havas poroča, da bo francoska vlada sporočila tekom današnjega dne Nemčiji sankcije, ki jih misli izvesti vsled zapadlosti pri lesnih in premogovnih dobavah. Sankcije obstoje v nadzorstvu državnih rudnikov in gozdov.

Essen, 10. jan. (Izv.) Ob 11. dopoldne. Do trenutka vlada na meji pri Kettwigu, kakor tudi pri Mülhhausnu popoln mir. Zbiranja novih čet ni opaziti.

Bruselj, 10. jan. (Izv.) Belgijski oddelek vojaštva, ki je določen za zasedbo ruhrskega ozemlja, obstoja iz dveh pehotnih bataljonov, treh bataljonov konjenice, 10 tankov in 6 letal.

London, 10. jan. (Izv.) Francoski poslanik je včeraj podal v angleškem zunanjem uradu izjavo, da se je francoska vlada odločila zasesti ruhrsko ozemlje.

ARETIRANI KOMUNISTIČNI VODITELJI

Pariz, 10. jan. (Izv.) Komunistični voditelji Monmousseau, Pietri, Surdot, Treint, Maranne in Lartigue so bili danes dopoldne aretirani, ker so obdolženi prestopka proti varnosti države na podlagi predavanj in časopisnih člankov in zlasti radi Franciji sovražne propagande v Nemčiji. Monmousseau in Treint sta se ravnokar vrnila iz ruhrskega ozemlja, odkoder je Monmousseau izgnala essenska policija. Treint je bil eden novih sotrudnikov lista »Humanité«. Komunistični vodja Cachin je pozival v Frankfurtu prebivalstvo ruhrskega ozemlja k vstaji. Uvedeno je že postopanje za razveljavljenje poslanske imunitefe Cachina.

Pariz, 10. jan. (Izv.) Izdano je bilo povelje za aretacijo nadaljnjih 5 komunistič-

nih voditeljev. Pri številnih komunistih in v uredništvu lista »Humanité« so bile izvršene hišne preiskave.

FRANCOSKI PARLAMENT ODOBRAVA ZASEDBO.

Pariz, 10. jan. (Izv.) Parlamentarno zasedanje je zopet odprto. V senatu je med splošnim odobravanjem ugotovil starostni predsednik Denys prestopke, ki jih je Nemčija namenoma izvršila, ter je poudarjal potrebo, da se izvede versailleska pogodba. Za predsednika senata je bil zopet izvoljen Leon Bourgeois, za predsednika zbornice pa Raul Peret.

STALIŠČE AMERIKE.

Pariz, 10. jan. (Izv.) Iz Washingtona poročajo, da je smatrati sklep Poincaréja, zasesti v četrtek ruhrsko ozemlje, za odklonitev Hardingovega predloga, naj se skliče mednarodna konferenca bankirjev, ki naj bi določila reparacijski dolg Nemčije. Potrjuje se vest, da je bilo naročeno pariškemu poslaniku Herrichu, naj izrazi francoski vladi nezadovoljstvo radi njenih ukrepov v ruhrskem ozemlju, ne da bi predložil oficilen protest.

Washington, 10. jan. (Izv.) Reuter javlja: Predsednik je odpoklicel ameriške čete iz Porenja.

NEMSKA POSLANIKA V PARIZU IN BRUSLJU ODPOKLICANA.

Berlin, 10. jan. (Izv.) Poslaniku dr. Mayerju je bilo brzojavno naročeno, naj izroči svoje posle poslaniškemu svetu ter zapusti Pariz. Podobno navodilo je dobil tudi poslanik v Bruslju.

NEMCIJA PROTESTIRA.

Berlin, 10. jan. (Izv.) Državna vlada je naročila nemškimi zastopnikom v inozemstvu, naj predložijo tujim vladam s podrobnim pojasnilom o stvarnem in pravnem položaju pogodb ugovor proti mednarodnemu pravu nasprotni in nasilni politiki Francije

Vojaški svet v Rimu.

Rim, 10. januarja. Včeraj se je pod predsedstvom ministrskega predsednika Mussolinija sešel vojaški svet, na katerem so sodelovali general Diaz, admiral Thavn de Revel, generali Caviglia, Giardino, Tassoni, Badoglio in admiral Solari, Acton in Cagni. O sklepih se ne poroča.

Formacija fašistične milice v Italiji.

Rim, 10. jan. Posl. Giunta je podal v nekem pogovoru, ki ga priobčujejo italijanski listi, o formaciji fašistične milice nastopne informacije: Prvi bataljoni milice morajo biti organizirani do konca tekočega meseca. Kar tiče častnikov, bodo sprejeti samo taki, ki so se kot častniki udeležili vojne. Nabori se bodo vršili pred komisijami, v katerih bodo sodelovali častniki milice in redne vojske. Uniforma naslovnih bataljonov bo črna srajca s črnimi našivi, orožje puška in strojnice. Uvede se disciplinarni svet in vojaški kazenski zakonik. S fašistično milico — približno 200.000 mož —, za katero bo država le v izjemnih slučajih kaj prispevala, bo štela državna obrambna sila, ki jo bo mogoče mobilizirati v 24 urah, petsto tisoč mož.

Grof Bethlen o politiki Mažarske.

Budimpešta, 10. jan. (Izv.) V klubu stranke edinstva je imel snoči ministrski predsednik grof Bethlen govor o politiki Mažarske, v katerem je poudarjal, da se kažejo razpoke v antanti, ki je doslej diktila po lastni volji usodo Evrope. Ministrski predsednik je nato opozarjal, kako je neupravičeno, da se pripisujejo razoroženi Mažarski napadalni nameni. Mažarska nudi vsakemu narodu prijateljsko roko, ako jo hoče sprejeti. Radi tega so se tudi v zadnjih dneh vršila pogajanja z avstrijsko republiko, da se odstranijo sporne točke med Avstrijo in Mažarsko. Nihče ne misli na oživljenje starih državnopravnih zvez. Ustvariti pa se mora prijateljsko razmerje, ki je v interesu obeh držav. Ministrski predsednik je končno izrazil željo, naj bi opozicija brez vsakih parlamentarnih napadov označila v stvarni kritiki svoje stališče napram postopanju vlade. V tem slučaju je vlada pripravljena na sodelovanje in v prvi vrsti na zunanjepolitičnem, pa tudi na notranjepolitičnem polju.

BREZPOSELNOST NA ANGLEŠKEM.

London, 10. jan. (Izv.) Dne 1. januarja je znašalo število brezposelnih 1.485.800 t. j. 127.000 več kot 18. decembra 1922.

Belgrajsko pismo.

Dne 9. jan. 1923.

Belgrajsko javnost vznemirja dvojno vprašanje: resnost zunanjepolitičnega položaja in volivna borba. Francija bo ves bližnji čas imela dovolj opravka z Nemčijo, a Anglija bo morala urediti svoje razmerje do Turčije. Turčiji vlija očitno poguma militaristično jako ojačena Rusija. Ako bi došlo do oboroženega razgovora med Anglijo in Turčijo, bi Rusija najprej očistila Crno morje, kjer ji je napoti Rumunija z zasedeno, oziroma osvojeno Besarabijo. V slučaju konflikta med Rumunijo in Rusijo bi brezdvomno Mažarska čutila v sebi veliko skušnjavo, da si ide po Sedmograško. Ako bi Mažarska res nastopila z vojsko, da si vzame Sedmograško, nastopila bi zavezna obveznost za Čehoslovaško in Jugoslavijo. Kaj bi v tem slučaju storila Italija? Zato ni čudo, da se v Belgradu z veliko brigo zasledujejo dogodki v evropski politiki in da se osobito pazi na vsak pokret v Mažarski in Italiji. Kakor se vidi, je v teh kombinacijah vse polno tako bit, vendar je resnično, da splošni evropski politični položaj ni pomirljiv. Naše mišljenje je, da ravno zaradi tega treba, da vodstvo naše zunanje politike vpliva na vse strani pomirljivo, da s podvojeno skrbjo nastopa vsestransko korektno, kajti Jugoslavija potrebuje za svojo notranjo gospodarsko in politično konsolidacijo predvsem miru. Ohranitev miru mora biti vrhovno načelo jugoslovanske zunanje politike.

Resen zunanjepolitični položaj hoče izkoristiti demokratska stranka v svoje strankarske namene. Njeni listi dokazujejo, kako nespametno je bilo razbiti koalicio in vpostaviti vlado samo ene stranke. Pripovedujejo se tudi različni poskusi demokratov, kako zopet priti do vlade ali vsaj v vlado. Te pripovedke je seveda težko kontrolirati. Sem spada tudi govorjenje, da naš atenski poslanik Balugdzhič ni prišel v Belgrad samo zaradi zavoženega solunskega vprašanja, ampak tudi, da pomaga demokratom zopet na konja. Radikalni krogi pa nasprotno zatrjujejo, da stojijo trdnjeje kakor kdaj poprej, in da je ravno zaradi zunanjepolitične resnobe treba homogene vlade.

Za militaristične kroge je sedanja atmosfera najbolj ugodna, da z vso paro delajo za nadaljno oboroženje. Ali bodo zunanjepolitični črnogledi in strankarskopolitični ribolovci prišli do svojega računa, je negotovo, a da pridejo vojni krogi, je brezdvomno.

Bolj motna je slika, ki jo nudi prognoza volivnega pokreta. Radikalni stojijo pred nevarnostjo dvojnih kandidatnih list, oficilne in Protičeve. V demokratski stranki še ni prišlo do sporazuma med Davidovičev in Pribičevićev strujo. Zemljoradniki so razdvojeni in Avramovičev in Lazičev stranko, in obe stranki zatrjujejo, da stojita dobro. Socialdemokrati so razbiti v katerijo in so brez borbenega razpoloženja. Komunistom se je od vladne strani kategorično izjavilo, da njih stranka ne bo pripuščena k volitvam, naj nastopi pod katerimkoli plaščem. Nemci in Mažari nimajo pregleda, koliko njihovih ljudi je vpisanih v volivne spiske, zato so neodločni, ali bi nastopili samostojno ali pa samo podpirali druge stranke. Cela slika je torej dovolj nejasna.

Veliko zanimanje vlada v Beogradu za razvoj volivnega gibanja v Sloveniji. Srčna želja vseh centralistov je, da se Slovenska ljudska stranka radi svojega avtonomističnega programa ne bi vrnila močna v Belgrad. Čim več malih slovenskih frakcij pride v narodno skupščino, tem boljše, ker se potem lahko pridobi vsaj ena za vsako vlado, ne da bi bil njen vpliv v vladi velik. Ti blagi nameni so nam popolnoma razumljivi. Kdorkoli nudi izgled, da bo krhal zgradbo naše avtonomistične stranke, je centralistom dobrodošel. Ako bi se po volitvah mogla sestaviti centralistična vlada, se že sedaj računa s samostojno kmetijsko stranko, ker se je z njo lahko izhajalo. Zaradi tega se ji nič ne zameri, da je iz taktičnih ozirov šla za dobo volivne borbe v

»opozicijo«, ker bi se bilo sicer bati, da se sploh ne vrne več.

Da sta velika župana za Ljubljano in Maribor iz vrst demokratov, opravičuje radikalna vlada s tem, da sta po godu kmetijcem. Bodoča centralistična vlada ne bi imela samo naloge, da centralistično ustavo izvede usque ad finem, nego tudi, da demontira slovensko univerzo in da kora-

koma razsloveni vse naše šolstvo. Za ta posel se smatra sposobne edino kmetijce in demokrate. Samo z njimi bi se moglo izvesti, kakor se glasi ta fraza, narodno in državno »jedinstvo«.

Na dolgo življenje prihodnjega parlamenta se tudi za slučaj normalnih razmer ne stavi prevelike nade.

Sela ministrskega sveta.

KORUPCIJA PRI PRESKRBI ČRNE GORE. — SPORI GLEDE RADIKALNIH KANDIDATOV. — VOLITVE V SENCI BAJONETOV.

Belgrad, 10. jan. (Izv.) Danes je bila od 6. do 8. zvečer seja ministrskega sveta, na kateri se je v glavnem razpravljalo o strankarskih vprašanjih radikalne stranke. Poleg drugega se je prečitelo poročilo o političnem in socialnem položaju v posameznih krajih, kjer je potrebna preskrba prebivalstva z živili, zlasti v Črni gori. Ministrski svet je sklenil, da se ima dosedanja uprava v Črni gori čimprej odstraniti in da se naj razdelitev živil poveri novi pokrajinski upravi. To se je zgodilo radi tega, ker so imeli doslej večinoma demokrati upravo v rokah, ki so uganjali pri razdelitvi živil strankarsko politiko in razdeljevali živila samo pristašem svoje stranke. Ministrski svet je poveril vso zadevo finančnemu ministru, ki bo stopil v stik z dr. Lazo Markovićem in ministrom za socialno politiko Perićem v svrhu izdelave pravilnik za razdelitev živil.

Nato se je razpravljalo o položaju v posameznih okrajih in o postavljanju kandidatnih list z ozirom na radikalno in na druge stranke. Po izjavah ministrov je položaj v posameznih pokrajinah za radikale ugoden, samo v dveh ali treh okrajih se pristaši radikalne stranke niso mogli sporazumeti glede vprašanja kandidatov, vendar pa obstoji upanje, da se to to vprašanje rešilo ugodno. Tako je nastal nespornost v mostarskem okraju med dr. Lazo Markovićem in Ivaniševićem, ki hočeta biti obadva nosilca radikalne liste. Ker ima

Ivanišević več pristašev, se bo moral ministrski svet baviti s to zadevo.

Zatem se je razpravljalo o agitaciji posameznih strank. Ministrski svet je prejel poročilo, da vrše posamezne stranke volivno agitacijo pod protidržavnimi gesli. Mnogo se je tudi razpravljalo o stranki prava, vendar pa ni sprejet noben sklep.

Glede Macedonije in Južne Srbije je sklenil ministrski svet, da se radi komitaške akcije ojači orožništvo in da se izmenjajo nesposobni uradniki, ki so največ krivi nezadovoljstva med prebivalstvom. Definitivni sklepi v tem pogledu se bodo izvršili, ko prevzamejo svoja mesta novi veliki župani.

Ker se volivni zakon napačno tolmači glede postopanja v okrožjih, ki imajo več upravnih okrajev kakor imajo voliti poslancev, je ministrski svet sklenil, naj ministrstvo za pravosodje da vsem sodiščem navodila v tem zmislu, da mora imeti vsak upravnokraj svojega poslanca in namestnika ne glede na to, koliko poslancev voli okrožje. Z ozirom na to, se ima na kandidatnih listah postaviti toliko poslancev in njihovih namestnikov, kolikor ima okrožje upravnih in volivnih okrajev. To je tem lažje mogoče, ker dopušča volivni zakon, da se en in isti kandidat voli v dveh upravnih okrajih, vendar česar ni potrebno, da se dva upravnokraja združita v en volivni okraj. Nao se je seja zaključila; prihodnja seja ministrskega sveta bo jutri.

Seja državnega odbora.

Belgrad, 10. jan. (Izv.) Danes je imel od 4. do 7. zvečer seja državni odbor, ki so se je udeležili vsi člani. Najprej se je razpravljalo o razdelitvi Zagreba in Belgrada na dva volivna okraja. Glede Zagreba je bil v celoti sprejet predlog pokrajinske uprave, ki ga je že dne prejel državni odbor, po katerem naj ostane za Zagreb ista razdelitev volišč, kakor je bila pri volitvah v ustavotvorno skupščino, ker bi vsaka izprememba povzročila zmešnjavo med volivci. Z ozirom na to bo Zagreb razdeljen na dva volivna okraja in sicer tako, da bo imel volivni okraj v zahodnem delu Zagreba 17 volišč, volivni okraj v vzhodnem delu mesta pa 16 volišč. Glede Belgrada je predložil državnemu odboru notranji minister predlog, po katerem bi se Belgrad razdelil na dva volivna okraja, od katerih bi imel prvi 11 volišč, drugi pa 13 volišč.

Državni odbor ni sprejel predloga notranjega ministra, ker ni navedel števila volivcev v posameznih volivnih okrajih. O tej zadevi je odbor poslal notranjemu ministru poseben dopis. Ako bodo tozadevni podatki predloženi tekom jutrišnjega dne, se bo o predlogu jutri končno javno razpravljalo. Državni odbor je nadalje sklepal o postopanju pri volivnih okrožjih, ki imajo več upravnih okrajev, kakor pa ima okrožje voliti poslancev. Odbor je sklenil, da to vprašanje po zakonskih določilih ne spada v njegovo pristojnost, temveč v kompetenco dotičnih strank, ki postavljajo kan-

didate, in da imajo o tem odločevati sodišča prve stopnje, ki potrjujejo kandidatne liste. Ker je državni odbor prejel mnogo predlogov in pritožb glede razdelitve volivnih okrajev, zlasti v Vojvodini, kjer vlada največja zmešnjava, so se te vloge razdelile med posamezne člane odbora, da jih prouče in poročajo o njih na prihodnji seja. Ker še niso poslala vsa ministrstva list kandidatov za predsednike volišč, odbor o tem ni sklepal ter bo bržkone rešil to vprašanje na jutrišnji seja, ki bo ob 4. uri popoldne. Na tej seja se bo poleg drugega izvršilo tudi zbiranje predsednikov glavnih volivnih komisij za posamezna okrožja. To zbiranje je zelo neprimerno, ker je lahko izžreban n. pr. predsednik iz Ljubljane za Skopje in obratno.

Za skupen nastop Hrvatov v Bosni.

Sarajevo, 10. jan. (Izv.) Kakor poročajo listi so imeli v soboto popoldne sarajevski Hrvati brez razlike strank sestanek, na katerem se je sprožila iniciativa za skupen nastop obeh hrvatskih strank pri volitvah v Bosni. Udeležba na sestanku je bila nenavadno dobra in je bila dvorana pri Trebeviću polna. Sestanek je otvoril Niko Popović, ki je razložil njegov namen. Glavna govornika sta bila dr. Rudolf Bojić in Ivan Pavičić. Vsi govorniki so naglašali brezspornost razdvojenega nastopa, zlasti v sarajevskem okrožju. Sprejeta je

bila resolucija, ki pozivlja vodstvu hrvatske težačke in hrvatske ljudske stranke, naj takoj pričneta pogajanja v svrhu sporazuma za skupen nastop pri volitvah.

RADIKALNE KANDIDATURE.

Belgrad, 10. jan. (Izv.) Kakor se doznava, bo nastopil notranji minister Vujičić kot nosilec radikalne kandidatne liste v podrinakem okrožju, kjer bo v dveh okrajih kandidiral minister za socialno politiko Ninko Perić. Jutri potujeta v Sremsko Mitrovico dr. Velizar Janković in dr. Marko Trifković radi določitve kandidatnih list. Nosilec radikalne kandidatne liste v Sremsko bo Nikola Pašić.

PROGLAS RADIKALNE STRANKE.

Belgrad, 10. jan. (Izv.) Radikalni proglas na volivce je že gotov, izvesti se imajo v njem še nekatere male izpremembe, kar je poverjeno Ljubi Jovanoviću. Ko se vrne Ljuba Jovanović iz Zagreba, bo radikalna stranka objavila svoj proglas.

DVE ZEMLJORADNIŠKI STRANKI.

Belgrad, 10. jan. (Izv.) Jutri se prične v Veliki Plani kongres Avramovićeve zemljoradniške stranke. Po dosedanjih pripravah se sodi, da bo na kongresu dobra udeležba, zlasti iz Srbije. Isti dan ima v Belgradu sejo glavni odbor Lazičeve zemljoradniške stranke, na kateri se bo sklepalo o proglasu zemljoradnikov na narod,

Nova korupcijska afeta.

BIVŠI MINISTER PUCELJ ZOPET VMES?

Belgrad, 10. jan. (Izv.) Današnja »Tribuna« se bavi z ministrstvom za kmetijstvo ter poroča, da se vrši v tem ministrstvu živahna preiskava radi neke nove afeze, v katero so baje zapleteni Pucelj, Nešić in Stibler. V to afero so zapleteni, kakor javlja »Tribuna« tudi razni belgrajski agenti. Razne tvrdke v Nemčiji so imele naši državci dobaviti poljedelskih strojev in orodja v vrednosti dveh milijonov dinarjev. Direkcija srske reparacijske komisije v Wiesbadnu je zasledila gotova pisma nekih belgrajskih agentov, ki so od nemških tvornic zahtevali 15 odstotkov provizije za posle, ki so se izvršili. Te posle je izvršil vpokojeni načelnik v ministrstvu za kmetijstvo Nešić in agenti zahtevajo odstotke zanj kakor tudi za nekega gospoda, ki ima še višji čin. Vse izgleda, da bo ministrstvo za kmetijstvo

izročilo to zadevo sodišču, da se pokaže, ali je ostalo samo pri poizkusih, ali pa je došlo tudi do dejanj.

KONFERENCA ŠKOFOV V ZAGREBU.

Belgrad, 10. jan. (Izv.) Včeraj je odpoval v Zagreb minister za vere Ljuba Jovanović, da se udeleži konference škofov in da se na licu mesta pouči o željah katoliškega episkopata.

NADZORSTVENI ODBOR ZA BELJE ODPRAVLJEN.

Belgrad, 10. jan. (Izv.) Na današnji seja ministrskega sveta je poročal finančni minister o svojem potovanju na posest Belje v svrhu nadzorovanja. Na njegov predlog je sklenil ministrski svet, da se odpravi nadzorstveni odbor, v katerem je bil po en demokrat, samostojnež, musliman in radikalec, ker ni vršil druge misije, kakor da je pobiral razne deputate.

Češkoslovaška.

ZDRAVSTVENO STANJE DR. RAŠINA.

Praga, 10. jan. (Izv.) Zdravstveno stanje dr. Rašina se je vidno zboljšalo. Vsled hudih bolečin in velike izgube krvi je bil bolnik prve dni zelo oslavljen in je le malo govoril. Od ponedeljka pa so se bolečine polegale in govori sedaj bolnik tudi več s svojo okolico, v kolikor mu dovolijo zdravniki. Dr. Rašin je trdno prepričan, da bo ozdravel. Vprašal je po kurzu češkoslovaške krone ter je bil zelo zadovoljen, ko so mu sporočili, da je položaj na borzi zanesljiv. Zelo povoljno je tudi vplivalo nanj, da je ponehalo trganje v nogah in da zopet občuti v njih več moči.

SKLICANJE IZVRŠEVALNEGA ODBORA KOALICIJSKIH STRANK.

Praga, 10. jan. (Izv.) Ministrskemu predsedniku Švehlu so povedali z ozirom na njegovo bolezen šele v ponedeljek, da je bil izvršen na dr. Rašina atentat. Vest je ministrskega predsednika zelo pretresla. Kakor poroča »Tribuna«, se je ministrski predsednik Švehla vseeno odločil, da odputuje v nekaj dneh za dva ali tri mesece na Capri. Za nedeljo je sklican na posvetovanje izvrševalni odbor koalicijskih strank, da razpravlja o položaju, ki je nastal vsled bolezni ministrskega predsednika Švehla in atentata na finančnega ministra dr. Rašina.

»Iz Beograda nam poročajo...«

»Dr. Anton Korošec se je te dni vrnil iz Vojvodine, kjer je imel sestanke s predstavitelji Bunjevcev, Nemcev in Mažarov. Po svojem povratku je posetil Stojana Protića, s katerim je imel daljše posvetovanje. Kakor čujemo, se je zlasti zanimal za načrte radikalne stranke glede Slovenije in za radikalno volilno akcijo v Sloveniji. Stojan Protić mu seveda ni mogel dati zanesljivih in točnih informacij. Dr. Korošec se je predvsem interesiral za to, ali je radikalna stranka stopila v kako zvezo z dr. Susteršičem in če je sklenila z njim kakšen pakt, ki bi bil naperjen proti klerikalcem. Razen Protića je dr. Korošec posetil tudi ministra zunanjih del dr. Momčila Ninčiča. Dr. Korošec odputuje najbrže v sredo v Slovenijo, kjer prevzame vrhovno vodstvo celokupne volivne agitacije za klerikalno stranko. Najprvo hoče osebno započeti pogajanja s komunisti v svrhu skupnega nastopa pri volitvah ne samo v Ljubljani, marveč tudi v ljubljanskem in mariborskem volivnem okrožju.«

Tako poročajo »Slovenskemu Narodu« iz Beograda, kakor on sam to trdi.

»Šef klerikalne stranke g. Antun Korošec, koji je ovih dana propuovao kroz Vojvodinu i tamo održao više konferencija sa Bunjevcima, Šokcima, Mažarima i Nemcima, nalazi se sada u Beogradu.

G. Korošec je posetio g. Stojana Protića. Duži razgovor g. Korošeca sa g. Protićem odnosio se specijalno na namere radikala i na njihovu izbornu akciju u Slovenačkoj. G. Korošec je, kako saznajemo, naročito interesovanje pokazivao za veze radikala i njegovog najvećeg neprijatelja g. dr. Šusterčiča, bivšeg vodje Slovenačkih klerikalaca.

G. dr. Korošec, pored g. Protića, posećio je i Ministra Inostranih Dela g. dr. Momčila Ninčiča.

Po povratku u Slovenačku g. Korošec će preduzeti vodstvo celokupne agitacije Klerikalne Stranke, koja postaje već veoma živa. On će, po svojoj prilici (te tri besede je pa »Slov. Narod« izpustil. Op. uredn.), lično voditi razgovore sa komunistima oko zajedničkog istupa u izborima u celoj Slovenačkoj a napose u Ljubljani.

Tako nam poroča belgrajski Pribečevičev organ »Preporod«, ki ga je prinesla včeraj jutraj prva pošta na našo in na »Narodovo« uredniško mizo. — Na vsebino »Narodove« plonkarije odgovarjati je pa nepotrebno, ker Pribečevičeva glasila niso avtentični viri o mišljenju in delovanju načelnika SLS.

FRANKOVCI PRI RADIKALIH.

Belgrad, 10. jan. (Izv.) Sem je došel znani frankovec dr. Zdravko Kovačić, eden izmed voditeljev hrvatske stranke prava, ki je skušal priti v stik z voditelji radikalne stranke. Dr. Kovačić jih je prepričeval, da stranka prava ne dela proti sedanji državi in je za državo, ne strinja pa se z notranjo ureditvijo. Prosil je radikale, naj ne delajo neprilik stranki prava, ker je njena akcija naperjena proti Radiću, ki še vedno skuša zapeljivati volivce s posebno hrvatsko republiko. Radikalni ministri se niso hoteli izjaviti, v koliko je dr. Kovačić dosegel uspehe.

KARLOVA OPOROKA.

Dunaj, 10. jan. (Izv.) »Neue Freie Presse« poroča iz Budimpešte, da je bila včeraj odprta na dvornem maršalskem sodišču oporočka bivšega kralja Karla iz leta 1920. Oporoka določa kraljico za varhinja otrok in regentinja. V slučaju njene smrti preidejo te funkcije na nadvojvodo Maksu in v slučaju njegove smrti na prihodnjega nadvojvodskega sorodnika do polnoletnosti prestolonaslednika Otona.

A. V.:

Spomini na Kreka.

(Dah.)

Punctum punctorum.

Le malo je Krek občeval z ženskami, za zabavo nikoli, vselej priprosto a priljudno; zaničljive besede o ženi pa ni bilo iz njegovih ust.

Neko dobo se je navadil, da je vsakomur v slovo dejal: Ohrani Bog te v cvetju; vsako žensko imenoval simboliko, sestro pa klical dekle.

Na trafikantino, kjer je kupoval tobak, je napravil hvaležno pesmico; povedal mi je, da je »dekle pri šestdesetih letih«.

Imeli so v Ljubljani vedno kako deklico od sorodstva, 4 do 10 let staro. Krek se je rad porazvedril z njo, in ako je že v šolo hodila, poprašal, kaj se je naučila. Pela sta skupaj kako pesmico, in čim glasnejša je bila deklica, bolj je bil vesel. Stavila sta včasih kar svojo pesmico in jo pela, dokler jo nista znala, na primer: »V deželi Kolofoniji, je bilo ljudi devet, prišla bolezzen kolera, pobrala vseh deset.« Blagorval je otroka, ki še ne pozna ideje smrti (razumel sem; grška).

Na poti iz Selc v Loko je povedal v dialektu pogovor dveh deklic, ki ga je slišal nekaj dni prej, ko je šel tam mimo: »Micka, pojdi no sem, ti bom nekaj pove-

dala.« »Ali bo kaj novega?« »Veš, Janez je prišel na dopust.« »Kaj ne poveš, kakšen pa je?« »Tako zal je v vojaški obleki in tako dolge muštake ima.«

Drugikrat je došel neko ženo in jo pozdravil: »Mati, počasi hodite.« »Kaj ne bi, ko sem še vode žejna. Vi lahko hitro greste, ko imate vina polne vampe.« Krek se je prisrčno smejal.

Zelo ga je razveselila neka žena, ko ga je vprašala v bližini Selc: »Ali ste videli našega Fajfarja, ali je bil kaj tó?« Krek kar ni mogel pozabiti tega vprašanja. Menim, da so bili v njem trije dovtipi. Prvič po naravnem pomenu. Drugič sta bila dva župnika Fajfarja, in bi se bilo moralo vedeti, odkod je žena. In tretjič je bil tisti gospod on sam, ker je imel tam fajfo, in je bil torej fajfar.

Zgodaj že je imel v mislih tobačne delavke, ki je nanje pozneje tako blagodejno vplival. Kadar so tovariši bogoslovci ugrabili, kam bi šli na sprehod, je on rad rekel: »Pojdimo na Tržaško cesto k našim dekletom. V tedanji nesocialni dobi je marsikatera meščanska ženska, ki je segla v moralnem, posebno pa karitativnem oziru komaj do pasu, zaničljivo govorila o cigararicah. Zakaj mnoge so z služkom pomagale svojim družinam, in ker so imele denar in jih je bilo veliko, so zlagale po desetici znatne vsote v ta ali oni dobrodelni namen. Krek je med njimi na-

Politične vesti.

+ **Moralna pridiga brez cene.** Ob priliki pravde dr. Kramer contra Kamenarovič, v kateri je bil slednji obsojen, ker je glavnemu uredniku »Jutra« očital izvoznikarstvo, je ta list napisal celo moralno pridigo slovenski javnosti v obliki uvodnega članka. Stvar se jako lepo bere, toda napravi vtis, kakor da Mirza Šafi pridiguje post ali pa don Juan pokoro. »Cele ideologije,« pravi glasilo slovenske demokratske stranke, »so nastale na laži in cele stranke se imajo nji zahvaliti za obstoj.« Očlovek bi mislil, da »Jutro« s tem misli na laži demokratskega tiska o »klerikalizmu«, na njegove kulturnobojne klevete ali pa na njegova natolcevanja o »državo rušečih strankah, posebno o SLS. in njenih kulturnih organizacijah. O ne, »Jutro« se pritožuje nad lažjo, da je demokratska stranka centralistična. To je tista »velika laž«, ki »zastrepila javno življenje v Sloveniji!« Priznati moramo, da gospod uvodni člankar »Jutra« razpolaga s tako mero samofroniziranja, da bi ga mogel sam Swift zavidiati. On vidi v zakonu o samoupravi oblasti »velikansko kompetenco spodnjih instanc.« Mirno se nadalje širi »laž«, pravi »Jutro«, da so demokrati za Srbe proti slovenski in hrvatski plemenski ravnopravnosti. Kmalu bomo slišali, da se demokrati zavzemajo za federalizem — vsaj tako dolgo, dokler zopet ne vstopijo v od »Naroda« napovedano »veliko vladov.

»Demokrati so nadalje,« tako beremo »prinesli socialne zakone, a mirno se širi laž, da so demokrati proti delavstvu.« To je res zloba, da se očita demokratom kaj takega, ko je dr. Žerjav »prinesel« toliko lepih socialnih zakonov, kakor n. pr. centralizacijo socialno-zavarovalnih milijonov v Belgradu, da bo vladi lažje dobiti denar za volivno agitacijo in za druge take namene. Najhujše pa se zde »Jutru« laži proti osebam političnih voditeljev in proti njihovi časti. Torej se je »Jutro« res spoko-

rilo in ne bo več lagalo na primer, proti dr. Korošcu. Kaj šel v leti številki prinaša brzojavko, v kateri piše, da je dr. Korošec posepil Pašiča, da se z radikali pogaja, da grozi z zvezo s komunisti in podobne neslanosti, dasi »Jutro« čisto dobro ve, da se dr. Korošec čisto nič ne pogaja z radikali, da jim z ničemer ne grozi in da ni bil pri Pašiču. Zato naj le »Jutro«, kakor pravi, »počisti z lažjo v jugoslovanski javnosti, zlasti pa med Slovenci,« in sicer — pri sebi!

+ **»Velika vlad.«** Demokrati »Preporod« je objavil takoj po Božiču (pravoslavnem) alarmantne vesti o našem vnanjem položaju. (Te vesti je objavil tudi »Narod« kot živirno poročilo iz Beograda, čeprav je bila dotična številka »Preporoda« že »včeraj zjutraj v Ljubljani!« op. ur.) V zvezi s temi vestmi je hotel »Preporod« kovati tudi politični kapital za demokrate in je sprožil misel o »veliki vlad«, v kateri bi bile zastopane vse stranke, seveda tudi demokrate. To »veliko vladov« pa imenuje »Obzorje« zagrebški dopisnik le »pobožno željo Pribičevića, ki gre za tem, da bi izkoristil današnji vnanjepolitični položaj, da bi zopet zlezal v vladu in tako pri volitvah za demokrate rešil, kar se še rešiti da.« — Za ponatis takih agitacijskih notic za demokrate »Narodu« radikalski minister g. dr. Županič ne bo prav nič hvalen.

+ **Angleški in ameriški listi** presojajo zunanjepolitični položaj jako mirno. Mnogi listi trdijo, da vse vznemirljive vesti glede tega razširja nemška vlada. Ameriška vlada je sklenila, da pusti Franciji popolnoma svobodno ročje. Nekateri listi celo menijo, da bo kerak Francije zasigural svetovni mir vsaj za dogleden čas. Vest, da je ruska vlada kot protest proti zasedbi Rupra sklenila vse podanike antantnih držav internirati, se iz Moskve kategorično dementira.

— **Ruska armada** šteje glasom estonskega lista »Waba Maa« 1,600.000 mož mirovnega stanja.

koli, ki so pred vojaško komisijo moledovali za oprostitev, češ da so Sokoli. Gotovo zato, ker je Sokolstvo že samo po sebi dokaz patriotizma in zato kakršenkoli dokaz patriotizma za Sokola ni potreben! O patriotizmu govore, na »Drückebergerstvo« pa mislijo!

— **Bresposelne delavke v Vevčah.** Združene papirnice v Vevčah so odpustile 30 delavk. Menda namerava podjetje odpustiti še druge. Kaj pomeni to za delavke v zimskem času, ko ni drugod zaslužka, si vsakdo lahko misli. Svoj čas smo čitali, če se prav spominjamo, da je podjetje del čistega dobička določilo za podporo delavstvu. Menimo, da so te podpore delavke sedaj najbolj potrebne. Tako vsaj nam pravi socialni čut.

— **Iz poštne službe.** Imenovani so: za kontrolorje IV. razreda kontrolorji V. razr. Matko Klavara pri pošttem ravnateljstvu v Ljubljani, Valentin Koman v Ljubljani in Ludvik Vodopivec v Mariboru.

— **Iz poštne prometne službe.** Kakor se nam poroča, so se uvedle začeti s 8. januarjem na vseh poštah normalne uradne ure, t. j. dopoldne in popoldne kakor v poletnem času.

— **Svetovni poštni kongres.** Meseca junija se bo vršil osmi svetovni poštni kongres in sicer v Stockholmu. Istodobno bo svetovno poštno društvo praznovalo svojo petdesetletnico.

— **Napad s samokresom.** Slikar in krošnjar Ferdinand Sekovšek iz Lešnika je v okolici Boštjanja na Dolenjskem streljal na 32 letnega Franceta Pešec in ga smrtno nevarno ranil. Sekovšek je pobegnil. Pešec je umrl v ljubljanski bolnišnici.

— **Čevlje kupujte od domačih tovarn** tvrdke Peter Kozina & Co. z znamko »Peko« ker so isti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na drobno in debelo, Ljubljana, Breg 20. 1322

Zveza delovnega ljudstva

sklicuje

protestni shod

v nedeljo, dne 14. januarja 1923 ob 10. uri dopoldne v veliko dvorano hotela Union z edino točko dnevnega reda:

Protest proti zavlačevanju sestave obč. sveta ljubljanskega.

AKCIJSKI ODBOR ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA.

Ljubljanske novice.

Ij **Popisovanje mladeničev rojenih l. 1905.** Leta 1905 rojeni mladeniči so stopili s 1. januarjem t. l. v vojaško dolžnost. Po razglasu mestnega magistrata se je vsem v Ljubljani rojenim ali izven Ljubljane rojenim pa v Ljubljano pristojnim mladeničem rojenim l. 1905, do 16. januarja zglasti v mestnem vojaškem uradu v Mestnem domu.

Ij **Umrla je 9. t. m. ga Uršula Wessner r. Povše,** sestra pokojnega državnega in deželnega poslanca Povšeta. Pogreb bo danes ob 4. uri popoldne. R. I. P.

Ij **Krekova prosveta.** Občni zbor Krekove prosvete se bo vršil v nedeljo 21. januarja ob pol 6. uri zvečer v društvenih prostorih. Zjutraj istega dne bo ob pol 7. uri skupna božja služba v aložijijski kapelici.

Ij **11 točk obsega telovadna akademija šentpeterskih Orlic,** ki se vrši 14. januarja ob pol osmih zvečer v Ljudskem domu. Najlepše točke so izbrane, kakor na primer: ritmično rajanje; ta točka obsega 5 delov, ki označuje življenje ženske: brezskrbnost v mladosti, mirno življenje, skrb in nemir, tolažba v molitvi, boj, v katerem zmaga moč duha nad življenjskimi strastmi, novo življenje. Vse točke spremlja vojaška godba s krasnimi skladbami, katere že same je užitek poslušati. Predprodaja vstopnic pri Ničmanu v Kopitarjevi ulici.

Ij **Diskusija o načrtu kazenskega zakonika.** V soboto dne 13. januarja bo na sestanku društva »Pravnik« gospod dvorni svetnik dr. Milan Škerlj nadaljeval predavanje o načrtu kazenskega zakonika in prometnem pravu. Obravnavalo bo to pot tvarino o nečedni tekmi in zaščiti poslovnih in obratnih tajnosti. Diskusija se vrši točno ob pol 5. uri popoldne v pravosodni palači št. 79.

Ij **Specialist za notranje bolezni,** g. dr. Oto Haus, znani tuberkulolog, ordinira odslej naprej vsak torek in vsako soboto od 2.—4. ure popoldne (vogal Bleiweisove-Rimske ceste).

Ij **Ukradeno zlato.** Nies Henrik iz Pariza je naznanil ljubljanski policiji, da mu je neznanec ukradel v kabini spalnega voza 2 1/2 kg stopljenega zlata vrednega približno 25.000 frankov.

Ij **Preprečen samomor.** Dne 9. januarja ob pol 2. uri popoldne je v Tivolskem gozdu za Kozlerjevimi aidom počil strel, katerega

je slišal policijski stražnik Matevž Grošelj, ki je hitro tekel v smeri, odkoder je slišal strel. Zagledal je tam l. 1898 v knittelfeldski okolici na Stajerskem rojeno Ano Vovk, ki je imela proti sebi namerjen revolver, z oči vidnim namenom, da bi se enkrat streljala na sebe, ker se s prvim strelom ni zadela. Gospod Grošelj je Vovkovi iztrgal revolver in jo odvedel na policijo, od tam so jo poslali v bolnišnico, ker je bila silno razburjena. Zakaj se je mlada ženska namerala ustreliti, se vsled njenega razburjenja ni moglo ugotoviti. Pri njej so našli s svinčnikom pisano nemško pismo, v katerem pa ni zapisala, zakaj se je namerala usmrtiti.

Ij **Pevski zbor Glasbene Matice v Ljubljani.** Danes v četrtek, dne 11. t. m. pevska vaja za ženski zbor ob 6 1/2. uri zvečer. Po tej vaji se vrši skusnja za zbor, ki je določen na Jesenice. Jutri v petek, 12. t. m. pevska vaja za moški zbor ob 6 1/2. uri zvečer. Vsi! Odbor.

Gospodarstvo.

Devizni trg.

Ljubljana, 10. jan. 1923.

Deviza Belgrad je od 5.65 cent. padla v Curihu na 5.35, kar bi odgovarjalo, da notira naša krona v Curihu 1.33 in tri četrt. Italija, Pariz in Praga pa so si zopet opomogle. Tako se je dvignila deviza Pariz od 35.25 na 36, deviza Italija od 25.65 na 25.95, deviza Praga pa od 14.50 na 14.90. Samo Berlin je še znatneje padel in notira danes v Curihu 0.05.

Na zagrebški borzi je deviza Berlin padla na 0.92 do 0.95 Din za 100 mark, deviza Italija se je zopet opomogla in je postala nekoliko čvrstejša, še v znatnejši meri si je opomogla Praga, ki je od 252—255 zrastle na 267.50—269.50. Pri dolarju ni bilo bistvene spremembe.

Žitni trg.

Na novosadski produktni borzi je bilo zadnji teden nekoliko mirnejše, kot preje. Izvozniki so se interesirali bolj živahno za nakup koruze. Tendenca je bila v začetku tedna umerjena, a koncem tedna je vsled večje ponudbe nekoliko oslabela. V splošnem so se cene držale. Samo pšenica je nekoliko popustila, zгодnja koruza pa je postala dražja. Promet je bil manjši, kot v prejšnjem tednu. Za april se je prodajala koruza po 252.50 D, zrobnana koruza za promptno dobavo po 220 D, umetno sušena po 295 D. — Pšenica se je prodajala po 432.50—437.50 D. — Ječmenu je bila cena 312.50—315 D. — Oves se je prodal po 295—300 D, fízol pa po 375 D. — Pšenična moka (št. 0) se je tržila po 625 D.

BORZA.

Zagreb, dne 10. januarja 1923. (Sklep.) Devize: Pešta 3.50—3.60, Berlin 0.85—0.88, Italija 4.57—4.59 1/2, London 437—438, New York 93.50 do 94.—, Pariz 6.20—6.27 1/2, Praga 2.67 1/2—2.69 1/2, Dunaj 0.1335—0.13425, Curih 17.80—17.85. Valuter lire 4.515—4.525, dolarji 91.50—93.

Curih, dne 10. januarja 1923. (Sklep.) Devize: Pešta 0.20, Berlin 0.05, Italija 25.80, London 24.62, New York 523, Pariz 86, Praga 14.90, Dunaj 0.0075, Bukarešt 2.75, Sofija 3.50, Belgrad 5.35, Varšava 0.03, Holl. 209.75. Valute: n. a. K 0.0076.

Dunaj, dne 10. januarja 1923. (Sklep.) Devize: Pešta 26.20, Berlin 6.80, Italija 8.48, London 327.100, New York 70.185, Pariz 4794, Praga 1972, Brüssel 4344, Curih 13.285, Sofija 484.50, Belgrad 714, Varšava 3.50, Amsterdam 27.850.

Cerkveni vestnik.

c Cerkev sv. Jožefa. V tej cerkvi je odslej pokrajinsko vodstvo »Evharistične zveze narodov«. Vodstvo je pravkar izdalo »Svetovno osem dnevnico«, molitev za zedinjenje ločenih kristjanov in pridružitve nekristjanov katoliški Cerkvi. Štiri stranski iztisi molitve se dobivajo v zakristiji ali pri vratih jezuitskega kolegija. Osem dnevnice se vrši od 18. do 25. januarja. Pomenljivost osem dnevnice in Evharistične zveze narodov bo pojasnil govor prihodnje nedelje ob 6. uri zvečer. — Vsi samostani, zavodi in posamni verniki, ki bodo opravljali to osem dnevnico, naj blagovolijo to naznaniti pokrajinskemu vodstvu »Evharistične zveze narodov« (Ljubljana, Zrinskega cesta 9).

Orlovski vestnik.

Sporod telovadne akademije šentpeterskih Orlic se bo dobil na akademiji v Ljudskem domu, kar naj vzamejo interesi na znanje. Lepake in spored smo pa poslali tudi bratskim odsekom in krožkom v Ljubljani in okolici. Naj bi vsak krožek poslal svoje zastopnico v svrhu ocene. Akademija se vrši nepreklicno v nedeljo 14. januarja ob pol osmih. Začetek bo točen!

Volivno gibanje.

v **Kdo bo zmagal v Sloveniji?** Belgrajsko »Vreme« piše: »V Sloveniji imajo najboljše šanse »klerikalci«. Žerjavovi demokrate bodo po splošnem mnenju slabo odrezali. Samostojneži bodo morebiti svoje mandate obdržali. Socialisti imajo malo upanja na uspeh, kljub žilavim naporom.« Tako sodi radikalno »Vreme«, ki ima vsled obljub samostojnežev, da bodo — po volitvah zopet sodelovali za centralizem, zanje zopet velike simpatije.

v **Pašič bo nosilec radikalne liste v Belgradu?** »Obzorje« javlja, da nameravajo radikali postaviti za nosilca njihove liste v Belgradu namesto finančnega ministra Stojadinovića samega Nikolo Pašiča, ker upajo, da bo ta bolj »vlekel«. — »Vlekel« bo in tudi »spotegnil« jih bo mnogo, to imajo radikali čisto prav.

v **Sremski radikali za Protića.** V Sremsu narašča nezadovoljnost s kandidati, ki jih hočejo Pašičevi radikali tam postaviti. Značilno je, da je urednik v Mitrovici izhajajoče »Srbijec« g. Rašović izstopil iz uredništva in javno pristopil k Protičevcem.

v **Optimizem radikalov.** »Vreme« poroča, da so ministri-radikali zelo optimistično razpoloženi, ker upajo, da bodo volitve zanje zelo ugodne zaradi kompaktnosti stranke. — Po drugih verodostojnejših poročilih pa kompaktnost med radikali ni prevelika.

Dnevne novice.

— **Milijonski dar papeža ubožcem.** Rimski listi poročajo, da je papež Pij XI. na dan sv. Treh kraljev poslal kardinalu dr. Piffu na Dunaju, kardinalu dr. Bertramu v Breslavi, kardinalu dr. Schulteju v Kölnu in kardinalu dr. Faulhaberju v Monakovem milijon lir za podporo ubožcem.

— **Leopold Vuk †.** V torek, dne 9. januarja zvečer ob sedmih je umrl v Stični preč. g. Leopold Vuk, duhovnik v p. iz goriške škofije. Rojen je bil v Mirnu pri Gorici leta 1835 ter dosegel visoko starost 87 let. V mašnika je bil posvečen 22. sept. 1861. Zadnja leta pred vojsko je služboval kot vikarij v pok. in od leta 1911 dalje kot zlatomašnik v mali duhovni Lipa pri Komnu na Krasu. Vojna vihra ga je od tam pregnala na Kranjsko, kjer se je naselil v Stični. Meseca septembra 1921 je tu praznoval svojo demantno sveto mašo. Na Goriško se ni več vrnil, ker ga je visoka starost pri tem ovirala. Bil je silno ljubezniv in dober duhovnik. Pogreb bo jutri, v petek dne 12. t. m. ob desetih dopoldne s slovesno sveto mašo zadušnico. Pokoj njegovi blagi duši!

— **Smrtna kosa.** V Naklem pri Senčurju je dne 9. t. m. v visoki starosti umrla g. Jera Pravar, mati č. g. župnika Jos. Pravharja v Loškem potoku. Pokopali jo bodo danes dopoldne v Senčurju. — V St. Vidu nad Ljubljano je v zavodu sv. Stanislava včeraj popoldne umrl g. Franc Kosec, ondodni dolgoletni strežnik in član moške in mladeniške Marijine družbe v

Križankah, po dolgotrajni, zelo mučni bolezni. Zadušno opravilo po rajnem bo v zavodovi kapeli v petek zjutraj ob šestih, nato prepeljejo truplo pokojnikovo v Presko, kjer bo pogreb ob 7. uri. — Na Jesenicah je 9. t. m. umrla gospa Adela Balogh roj. Ahčin. Pogreb bo danes pop. — R. I. P.

— **Naročniki v Avstriji prejmo v današnji številki »Slovenca«** posebne položnice, s katerimi lahko brez vsakih zaprek plačajo naročnino na »Slovenca«. Ime na položnici naj jih ne moti. Otvoriti je bilo na Dunaju pri poštni hranilnici poseben račun in to na ime Dunajčana, ker dunajska pošta na hranilnici ne sprejema plačil na naš stari račun. Poštno prejemnico naj vsak naročnik dobro shrani za slučaj poznejših reklamacij. Naročnina za Nemško Avstrijo velja mesečno 23 Din. Po sedanjem tečaju avstr. krone naj vsak p. n. naročnik sam izračuna, koliko mu je plačati v avstr. veljav. — Obenem naj oni naročniki, ki imajo še kaj zastanka, dološljejo še zaostalo naročnino, ki je doslej niso mogli poslati vsled prometnih težkoč. V informacijo pripominjamo, da je sama poštnina v l. 1922 znašala za Avstrijo 125 Din, v tekočem letu bo seveda še več.

— **Mogoče bo pomagalo.** Mi smo že javili, da leži bivši gerent v Dolenji Lendavi g. Sever v Budimpešti na smrt bolan že dolge mesece v jetniški bolnišnici, ker ga madžarska vlada ne pusti domov, ampak bi ga rada spravila po formalno izvršeni obsodbi zaradi veleizdaje na vislice. Za stvar g. Severja so se zdaj zavzeli tudi belgrajski listi. »Vreme« je posvetilo celi zadevi energičen uvodnik, »Politika« pa ni manj krepko notico. Mogoče se bo vnanji urad sedaj le nekoliko zganil? Obema listoma pa bodi iskrena zahvala.

— **»Narodov«** patriotizem se je zopet pokazal v tem, da išče in najde povsod protidržavne elemente. Dokaz protidržavnosti Orla je našel v »Mladosti«, ki je priobčila pismo vojakov. Ti vojaki so zagrešili velik zločin, da si želijo kmalu konca težavne vojaške službe, da bi mogli čimprej v domačem krogu sodelovati in pomagati pri delu za orlovske ideje in načela. Da vojaška služba ni nobena prijetnost za mlade ljudi, ki se morajo utrditi za napore in navaditi strogega reda in discipline, tega si gotovo od patriotizma prešinjani »Narodov« dopisnik ne more predstavljati. Sicer pa uganja »Slov. Narod« tudi tu hinavščino, ker je v imenu hiperpatriotičnih Sokolov prav po »drückebergersko« predlagal, naj bi se Sokolom vračunavalo članstvo v vojaško službo, recite, kako bi se Sokolom predčasno skrajšal rok za »Narodovega« patriota prijetne vojaške službe. Naj si »Narod« osveži spomin in poišče v svojih predalih dotični predlog. Vojaška oblast je to koristolovski početje z nedvoumno gesto odklonila, katere pa menda »Narod« v svojem patriotizmu niti ni točno razumel. Pač pa se je »Junaštva«, ki je bilo v tem početju in zaslužene klofute zavedlo šele »Jutro«, ki je potem sramežljivo priznalo koristolovski značaj takih zahtev. Kaj ne, prekisl grozdje! Vprašamo »Narod«, kakšno junaštvo pa je tole. Ob priliki delne mobilizacije so se našli So-

GUMENE PETE m GUMENE POTPLATE

ceneje in trajnje so kakor usnjeni
Najbolje varstvo proti vlagi i mrazu!

VAJENCA

za pekovo obrt išče PEKARIJA Novo mesto št. 69. Dogovori ustmeno.

čevlarskega vajenca

ki se je že nekoliko časa učil čevlarske obrti, sprejem takoj. — FRANC ŠIFRER, čevljar, ŠKOFJA LOKA.

Naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je Vsemogočni poklical k Sebi našo nepozabno, dobro, skrbno mamico, gospo

Uršulo Wessner roj. Povše

Previdena s sv. zakramenti za umirajoče, je izdihnila svojo blago dušo v torek, 9. t. m., ob pol 6. uri pop. Pogreb blage pokojnice bo v četrtek, 11. t. m., ob 4. pop. iz hiše žalosti, Kolodvorska ul. 20, k Sv. Križu. Sv. maše zadušnice se bodo brale v raznih cerkvah. Priporočamo jo v molitev in blag spomin.

Ljubljana, dne 10. januarja 1923.

Mestni pogrebni zavod.

Zalujoči ostali.

V boljše življenje je Bog poklical našo dobro mater

Jero Pravhar

ki je dobro pripravljena umrla dne 9. januarja 1923 v Voklem.

Pogreb bo v četrtek, dne 11. januarja, dopoldne v Šenčurju pri Kranju.

Vsem znancem jo priporočamo v molitev.

Voklo - Loški potok, dne 10. januarja 1923.

ZALUJOČI OSTALI.

Potrjim srcem naznanjamo, da je naša iskreno ljubljena mati, oziroma stara mati, gospa

Adela Baloh roj. Ahčin

posestnica in trgovka na Jesenicah

po daljšem bolehanju, previdena s tolažbo sv. vere, dne 9. t. m. ob 17. uri v 54. letu svoje starosti preminula.

Pogreb se vrši v četrtek, dne 11. t. m. ob 16. uri iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.

Jesenice na Gorenjskem, 9. januarja 1923.

Ana Arnejc roj. Baloh,
hči.

Lojz, Franc, Lovro,
sinovi.

Jekica,
vnukinja.

Zahvala.

Vsem skupaj in vsakemu posebej, ki so spremili k zadnjemu počitku našo nepozabno ljubljeno pokojnico, gospo

Marijo Merhar

posestnico in trgovko v Dolenji vasi št. 28

in nas težili v teh težkih dneh, bodi izrečena naša najprisrčnejša zahvala.

Dolenja vas pri Ribnici, 8. januarja 1923.

Žalujoči ostali.

SLOV. ZIDARSKO IN TESARSKO

DRUŠTVO V LJUBLJANI

naznanja, da se vrši

redni občni zbor

za leto 1923 dne 14. jan. ob 9. uri dop. v društvenem lokalu, Streliška ulica 24. ODBOR.

BLAGAJNIČARKA

izurjena, išče mesto v večjo restavracijo. Naslov pri upravi lista pod številko 205.

BOMBAŽEVA PREDILNICA IN

TKALNICA V TRZICU

sprejme za stabilne kotle izkušenega

KURJAČA.

Vsled stanovanjskih težkoč imajo neporočeni prednost. — Ponudbe direktno.

Gospodična **blagajničarke** išče mesta v kaki trgovini. — Naslov pove upravnistvo »Slovenca« pod številko 178.

Mesto hišnika

išče zakonski par brez otrok. Na plačo ne reflektira. — Ponudbe je poslati na upravništvo »Slovenca« pod »Ljubljana«.

Iščem prvo moč

: trgov. pomočnika :

za takojšnji nastop v trgovino z mešaninim blagom. — FRANJO DROBNIC, Laško. Hrana, stanovanje in perilo v hiši.

Naznanilo.

V soboto, dne 13. januarja, ob 10. uri predpoldne se bo prodalo potom **javne ustmene licitacije** plus ciferanti na jahalnici Nušakove karsarne v Trnovem

9 državnih ŽREBET,

že odstavljenih od matere, od 6 do 12 mesecev starosti. Pogoji se bodo objavili na licu mesta. Licitanti plačajo izven licitirane vsote še 2½% nab. takse.

Predsednik komisije:
konj. major MASEK s. r.

Zahvala.

Povodom smrti našega nepozabnega očeta, moža, tasta in starca očeta, gospoda

IVANA DROFENIK

gostilničarja, mesarja, odbornika okrajnega šolskega sveta, krajnega zastopa itd.

izrekamo vsem prijateljem in znancem, posebno g. dekanu M. Tomažiču za poslovične besede na grobu, g. dr. Kuneju za njegov trud v času bolezn, domačemu pevskemu društvu za žalostinke, požarni brambi iz Podrede in domači, za mnoge vence in vsem ostalim, ki so predragoga spremili na poti k večnemu počitku, najprisrčnejšo zahvalo.

Št. Peter pod Sv. Gorami, dne 9. prosinca 1923.

Zalujoči ostali.

Zahvala.

Za mnogobrojne srčne dokaze iskrenega sožalja ob smrti našega predragoga soproga in očeta, gospoda

Antona Costa

izrekamo našo najiskrenejšo zahvalo.

Posebej se zahvaljujemo gospodu primariju javne bolnišnice dr. Gregoriču za njegovo požrtvovalnost ob bolniški postelji, gg. uradnikom agrarne direkcije, vsem njegovim prijateljem in končno vsem, ki so pokojnika spremili tako množestveno na njega zadnji poti.

Ljubljana, dne 10. januarja 1923.

ZALUJOČI OSTALI.

Razno perilo

za gospode, dame in deco priporočila tvrdka

A. & E. Skaberné

Ljubljana
Mestni trg 10

ERMAN & ARHAR

mizarstvo, št. Vid nad Ljubljano št. 4

ima naprodaj po nizki ceni

3 spalne oprave.**MOŠKO KOLO**

dobro ohranjeno, naprodaj. Naslov pove uprava »Slovenca« pod številko 203.

Malo, preprosto sobico

edam šivilji. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod številko 204.

Več kanarčkov in kanarink

naprodaj. — Več povedo: Zelena jama št. 24, I. nadstr., desno. 175

Jekleno pločevino

4 do 7 mm moči, nad 80 mm širjave. Kupi A. TOMŠIČ, Verd, Vrhnika. 183

PERILO

za dame, gospode in otroke po znižanih cenah pri A. SINKOVIC nasl. K. SOSS LJUBLJANA, Mestni trg št. 19.

Soliden gospod IŠČE

meblovano S O B O.

Plača dobro. — Ponudbe pod: »PLAČA DOBRO« na Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg št. 3. 186

PRODAM okrog

1500 kg KORENJA.

Več povedo v gostilni pri »Rogovilu« na Črnučah pri Ljubljani.

Cunard Line

Najbrži parobrodski svetla. Izravni putniški tovarni i expres saobraćaj od

Hamburga in Cberbourga na Ameriko in Canado

4 dimnjaka, 5½ dana Vlastite kabine, za putnike III. razreda. Putnike prate iskusi činovnici do ruke ukrcanja, te im putem pruže u svakom pogledu dragovoljno svaku pomoć. Uputstva daje:

CUNARD LINE

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo:

Jugoslovanska banka d. d. Zagreb.

Glavno zastopstvo za Slovenijo:

Ljubljana, Kolodvorska ul. 26.

Ljubljana. Brzojavni naslov: »Canard«

Prostovoljna javna dražba

se vrši dne 13. januarja ob 9. uri dopoldne v HRENOVI ULICI 4, dvorišče. Naprodaj bo razna trgovska OPRAVA, STELAŽE, TEHTNICE, KOPITA, raznovrstni ČEVLJI, ročno DELO itd. 160

Naznanilo.

Podpisani vljudno naznanjam, da sem se s svojo pisarno preselil iz dosedanjih prostorov v Slomškovi ulici na Rimsko cesto št. 13./I.

BRICELJ IVAN

mestni stavbenik.

E 31/22 — 8.

DRAŽBENI OKLIC.

Dne 23. januarja 1923 ob 11. uri dopoldne se bodo na Zgornjem Jezerskem na Makovi žagi prodajali na javni dražbi ti-le predmeti:
600 m³ smrekovih hlodov;
2 kupa mecesnovih desk, približno 40 m³;
3 kupi smrekovih desk, približno 60 m³;
200 m³ hlodov;
1 kup mecesnovih desk, približno 15 m³;
1 kup smrekovih desk, približno 16 m³.

OKRAJNO SODIŠČE V KRANJU, ODD. III,
dne 5. januarja 1923.